

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE FORMENTERA

4948 *Aprovació del "I Pla DSFG, diversitat sexual, familiar i de gènere de Formentera 2023-2026"*

El Ple del Consell Insular de Formentera, en sessió ordinària de 24 de febrer de 2023, va adoptar, entre d'altres, el següent acord:

Primer.- APROVAR el "I Pla insular DSFG, de diversitat sexual, familiar i de gènere de Formentera 2023-2026", que figura adjunt en la seva totalitat al següent enllaç (PLA DSFG) i un resum del mateix figura adjunt en aquest document.

Segon. - Una vegada aprovat el Pla s'ha de publicar al BOIB i a la web de la corporació. (www.conselldeformentera.cat (àrees - acció social - igualtat)).

Tercer. - **REALITZAR** els tràmits necessaris per a l'aplicació completa del Pla en la vigència aprovada.

Quart.- DONAR COMPTE de l'aprovació, en el seu cas, del "I Pla insular DSFG, de diversitat sexual, familiar i de gènere de Formentera 2023-2026", a la Conselleria d'Igualtat del Govern de les Illes Balears."

Atès que el I Pla DSFG és el primer pla en aquesta matèria que es redacta a les Illes Balears, és un document que vol esdevenir el full de ruta en l'àmbit competencial del Consell Insular de Formentera (CIF) perquè, des d'una perspectiva feminista interseccional, s'elaborin i implementin polítiques específiques pel col·lectiu LGTBI articulades amb polítiques transversals i transformadores de les estructures socials que perpetren la desigualtat i l'LGTBI-fòbia, promovent els canvis institucionals adients per a fer-ho possible.

Atès que el I Pla DSFG s'entén com un instrument de treball en la contribució del benestar i promoció social de la ciutadania de Formentera i en la construcció d'un present i un futur adequat per a una població diversa en dimensions de la identitat com el gènere, sexualitat o la família.

En aquest sentit, i tenint en compte els principis epistemològics orientadors del Pla, s'han prioritzat tècniques de recerca i estratègies metodològiques que fomentessin la creació d'espais de participació, diàleg, crítica i reflexió col·lectiva. En aquests espais d'escolta, reflexió i recollida de dades s'ha prioritzat la participació de persones que pertanyen al col·lectiu LGTBI. A més, tant personal tècnic del CIF com càrrecs electes han format part del procés de decisió alhora de determinar la viabilitat institucional, administrativa i econòmica de les propostes de accions. Així, el Pla es el resultat del treball conjunt de ciutadania, col·lectiu i administració pública.

Vista la importància d'un I Pla DSFG com un instrument de partida cap a la coordinació interdepartamental entre les diferents àrees del propi Consell Insular de Formentera, sota els principis de la transversalitat i la interseccionalitat.

El resum de l'esmentat Pla és el següent:

PRESENTACIÓ

El I Pla insular per a la diversitat sexual, familiar i de gènere (2023-2026) és l'eina principal d'actuació del Consell Insular de Formentera per a la implementació de polítiques específiques per al col·lectiu LGTBI i mesures transversals que possibilitin la incorporació de la perspectiva feminista interseccional de la DSFG en la política pública insular. La finalitat d'aquest, compartida amb el II Pla estratègic balear, és garantir la implementació de la Llei 8/2016. Per un costat, per contribuir a la desnormalització i erradicació de les violències LGTBI-fòbiques i les desigualtats estructurals relatives a l'orientació sexual, identitat i expressió de gènere i la diversitat corporal; i per l'altra, per promoure la diversitat sexual, familiar i de gènere des d'una perspectiva feminista interseccional.

OBJECTIU DEL PLA

L'objectiu general del I Pla insular per a la diversitat sexual, familiar i de gènere de Formentera és l'elaboració, sistematització i planificació d'un conjunt integrat i integral de condicions, mesures i accions que possibilitin la implementació de les polítiques públiques necessàries encarades tant a la promoció i transversalització de la diversitat sexual, familiar i de gènere, com a l'erradicació de l'LGTBI-fòbia i les seves causes estructurals. Aquest Pla s'emmarcarà en la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, que a més aposta per fer-ho des d'una perspectiva feminista i interseccional.

ESTRUCTURA DEL PLA

El present document consta de cinc capítols:

Al primer capítol s'exposen el marc legislatiu i els diferents instruments normatius existents a escala internacional, europea, estatal, autonòmica i local, en els quals se sustenta el present Pla i que marquen les recomanacions, directrius i principis orientadors d'aquest en termes de política pública.

La importància d'aquest marc legal i dels instruments que es presenten, a més, té a veure amb la necessitat de contextualitzar i ubicar aquest Pla Insular com a part del procés d'implementació de la Llei 8/2016 per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTTBI-fòbia.

Al segon capítol es presenta el marc epistemològic i teòric que, alineat amb el del II Pla estratègic LGTTBI de les Illes Balears, sustenta els principis epistemològics i d'actuació del Pla.

En aquest capítol es desenvolupa la relació que hi ha entre la forma d'entendre la realitat social –la perspectiva epistemològica– i les formes de sentir, pensar i actuar que les persones tenim a la nostra quotidianitat.

La sexualitat i el gènere normatius, és a dir, la cisheteronormativitat, a través de la seva normalització i naturalització històrica, s'han constituït com a veritats inqüestionables que organitzen la realitat social i les persones com a part d'aquesta. En aquest sentit, la transformació social necessita apuntar cap a les estructures d'aquesta organització i desconstruir els imaginaris normatius o veritats que les sustenten, visibilitzant els processos a través dels quals s'han naturalitzat i convertit així en veritats absolutes que regeixen, no només les nostres relacions socials, sinó també el sentit comú generalitzat i, per tant, les nostres subjectivitats.

Al tercer capítol es presenta de forma detallada el procés metodològic que s'ha seguit per a l'elaboració del Pla. Deixar constància d'aquest procés permet posar sobre la taula la importància de la metodologia i la seva relació amb l'enfocament epistemològic del qual partim, que, efectivament la condiciona. En aquest capítol, a més, es mostren, per un costat, l'objectiu general i els específics, i la seva coherència amb les diferents fases que ha tingut l'elaboració del Pla, les accions que cadascuna d'elles ha implicat, i tots els agents involucrats en el procés.

En aquest capítol també es presenta el perfil de les persones participants en la fase diagnòstica, tant als qüestionaris realitzats a la ciutadania general, com als realitzats al personal tècnic del CIF, i a les entrevistes grupals portades a terme amb persones LGTTBI i amb les tècniques d'Igualtat i Diversitat del CIF.

Al quart capítol es presenta l'aproximació diagnòstica realitzada al territori, contextualitzada per un recull i breu anàlisi de les dades sociodemogràfiques de l'illa i de certes condicions socials, econòmiques, residencials i polítiques que es consideren rellevants a l'hora d'analitzar les dades recollides mitjançant diferents tècniques de recerca i d'extreure'n un conjunt de potencialitats i dificultats que presenta el territori de cara a la implementació efectiva de la Llei 8/2016.

Les diferents tècniques de recerca desplegades han tingut l'objectiu específic d'aproximar-nos a què pensa i sent el conjunt de la ciutadania i del personal tècnic de Formentera entorn de dos eixos principals d'anàlisi: la igualtat LGTTBI i les violències LGTTBI-fòbiques. A partir d'aquests dos eixos d'anàlisi, s'han recollit les percepcions generals que fan referència a Formentera en el seu conjunt. També percepcions per àmbits sensibles, les quals fan referència a la percepció de la igualtat LGTTBI i de violències LGTTBI-fòbiques en els àmbits específics que estructuraven el present Pla, proposats a partir dels àmbits sensibles de la Llei 8/2016. Aquests àmbits sensibles són educació; salut; cultura, oci i esports; seguretat ciutadana i espai públic; treball; acció social i participació; igualtat i diversitat.

De forma complementària, i per tal de contextualitzar aquesta informació recollida atenent a la configuració sociodemogràfica de Formentera, s'ha inclòs l'anàlisi de les dades demogràfiques rellevants i de la documentació institucional proporcionada pel personal tècnic de l'àrea d'Igualtat i Diversitat del CIF.

Al cinquè i últim capítol, es presenten les percepcions per àmbits sensibles dividides en sis apartats. A cadascun dels apartats es presenten, primerament, plans estratègics o d'actuació, protocols, i altres instruments, com guies i recomanacions, que són complementàries o derivades del desplegament de la Llei 8/2016 i del II Pla estratègic. Aquests instruments específics per àmbits configuren el marc normatiu a tenir en compte a l'hora d'elaborar i desplegar el pla d'acció.

A més, s'exposen tant les percepcions de la ciutadania recollides mitjançant l'enquesta ciutadana i l'entrevista amb persones LGTTBI, com les percepcions recollides mitjançant les enquestes i l'entrevista amb el personal tècnic, així com la informació recollida a partir de la revisió de documentació institucional. Cada subapartat finalitza amb les dificultats i potencialitats detectades durant la fase d'aproximació diagnòstica.

PLA D'ACCIÓ

El Pla d'acció es troba al cinquè capítol, s'estructura de forma coherent amb el II Pla estratègic Balear, tant amb els objectius estratègics com

amb els principis d'actuació. Es mostra com els objectius estratègics del II Pla estratègic balear, es reformulen com a eixos estratègics que, ara, es despleguen en objectius específics, accions i indicadors d'avaluació en el I Pla insular. Les dades utilitzades per a l'elaboració dels eixos, objectius específics i de les accions s'han extret de les dificultats i potencialitats detectades amb l'aproximació diagnòstica portada a terme, de les diferents sessions de participació amb el Grup Motor i dels grups de treball portats a terme el juny del 2022 a Formentera amb càrrecs electes, personal tècnic del CIF, i ciutadania.

El Pla d'acció es localitza a l'apartat 5.4 del document; mitjançant unes taules, es presenten els objectius específics, accions, terminis, indicadors, dotació pressupostària i àrees responsables del I Pla insular.

Aquesta informació, es divideix en cinc eixos estratègics que recuperen els objectius estratègics del II Pla estratègic balear. En el marc de cadascun dels eixos es defineixen els objectius generals que concreten el Pla balear al territori de Formentera.

Cada objectiu general recull uns objectius específics associats a un conjunt d'accions que es consideren necessàries per al seu assoliment i que han set validades tant pels càrrecs electes del CIF que varen participar del grup de treball, com pel personal tècnic que també participà en el grup de treball que li corresponia. Aquests tenen els seus propis indicadors d'avaluació, terminis, departaments o agents responsables en el seu desenvolupament i recursos necessaris per a la seva execució. Els departaments, agents responsables, recursos necessaris així com el termini d'execució, varen ser decidits de forma participada en els grups de treball.

Principis d'actuació plantejats des de l'àmbit autonòmic:

- Els drets de les persones LGTBI són drets humans i, com a tal, és necessari “defensar-los, complir-los i fer-los complir”.
- L'autodeterminació de gènere, el respecte per la multiplicitat de formes de ser trans* i categories amb les quals identificar-se, així com el dret a decidir sobre el propi cos.
- La interseccionalitat per entendre la discriminació de forma complexa i aterrada a la realitat social, és a dir, “tenint en compte les opressions múltiples des d'altres factors que operen de manera creuada, com poden ser: l'edat, l'origen ètnic, la racialització, la nacionalitat, les creences, la situació de discapacitat o diversitat funcional, la malaltia, l'estat serològic, la llengua, la classe social, la migració, la situació administrativa o altres circumstàncies que impliquen posicions més desavantajades de persones o grups determinats a l'hora de fer efectius els seus drets”, i accedir tant a oportunitats socials com a condicions materials per construir vides lliures de violències i, per tant, dignes.
- La igualtat i la no discriminació de les persones LGTBI en tots els àmbits, especialment a les persones i col·lectius més vulnerabilitzats i invisibilitzats històricament.
- “L'interès superior de la persona menor d'edat a l'hora d'adoptar mesures de protecció de la infància i l'adolescència LGTBI o integrada en famílies LGTBI per fer efectiu el dret al lliure desenvolupament de la seva personalitat, fent un acompanyament dels seus processos des del respecte i creant” les condicions necessàries perquè els espais fomentin la creativitat de gènere i la crítica a la cisheteronormativitat.
- El reconeixement i el foment d'espais i serveis on es pugui veure i tenir en compte la capacitat d'agència de les persones LGTBI.
- La transversalitat perquè s'apliquen els diferents departaments del Govern de les Illes Balears i de les administracions locals a l'hora d'incorporar “la mirada interseccional en les seves polítiques, per detectar els obstacles que la població LGTBIQ+ té a l'hora d'accedir als seus drets i recursos de manera sectorial, i revisin quines transformacions estructurals poden fer-se per detectar i eliminar les desigualtats”.
- La incorporació progressiva d'accions positives concretes dins les polítiques públiques en els àmbits en què s'han detectat que aquestes mesures afavoreixen de manera inequívoca i eficaç les persones més vulnerabilitzades.
- El dret de participació i la capacitat de decisió de cada persona com a pilars bàsics per millorar i contribuir a transformar positivament les seves experiències de vida.

El principi d'accessibilitat universal en les polítiques, els serveis i les actuacions d'àmbit autonòmic.

En el marc d'aquests principis d'actuació, es generen els Objectius Estratègics (OE) d'aquest Pla insular, sota un principi de coherència, tal com els instruments jurídics autonòmics indiquen.

OE1. Impulsar, implantar i coordinar polítiques públiques en matèria LGTBI des d'un enfocament transversal i interseccional, tenint en compte la distribució competencial interinstitucional i interadministrativa en aquesta matèria, per continuar amb el desplegament de la Llei 8/2016 amb la finalitat de garantir l'accés als drets de les persones LGTBIQ+.

OE2. Contribuir a identificar i reduir l'origen de les desigualtats i de les violències que pateix el col·lectiu LGTBIQ+, posant el focus en les causes estructurals de la discriminació i l'estigmatització, així com les dificultats a l'hora d'accedir als recursos, béns i serveis, amb la finalitat d'establir mesures per afavorir la igualtat de tracte i no-discriminació.

OE3. Remoure els obstacles que troben les persones i les famílies LGTBIQ+ per tenir una vida lliure de violència i discriminació en tots els àmbits, i fomentar accions per erradicar de manera efectiva qualsevol manifestació d'LGTBI-fòbia a les Illes Balears, analitzant-ne les causes i les conseqüències.

OE4. Potenciar i consolidar les capacitats d'interlocució i de suport a les entitats LGTBQ+ de les Illes Balears com a agents clau per sumar sinergies a l'hora de cooperar i proposar estratègies i accions en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere a les Illes Balears.

OE5. Impulsar accions encaminades a restituir la memòria i la dignitat dels col·lectius i de les persones que varen ser sotmeses històricament a pràctiques discriminatòries, d'estigmatització i persecució durant la dictadura i els primers anys de transició, per-raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

Aquests 5 OE, són el punt de partida dels 5 eixos en el que es divideix el Pla d'Acció, cadascun d'ells compleix diversos Objectius Generals (OG)

EIX 1. Impulsar, implantar i coordinar polítiques públiques per a la DSFG.

Aquest Eix, genera el OE1 i compleix el següents Objectius Generals:

- OG1. Prioritzar i consolidar les polítiques locals per a la DSFG.
- OG2. Implantar mecanismes de coordinació intra i interdepartamental, així com interinstitucional, i fomentar el treball en xarxa.
- OG3. Afavorir i potenciar sinergies entre les administracions públiques i la societat civil per identificar i reduir les causes de les opressions i les desigualtats sistèmiques en aquesta matèria.

EIX 2. De garantia de drets i mesures de bon tracte i no discriminació de la diversitat sexual, familiar i de gènere.

Aquest Eix, genera el OE2 i compleix el següents Objectius Generals:

- OG1. Fomentar el bon tracte i garantir la no discriminació per raó d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i diversitat familiar o corporal al personal del CIF.
- OG2. Formar al personal tècnic dels diferents departaments del CIF en matèria de no discriminació per raó d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i diversitat familiar per afavorir la transversalització de les polítiques LGTB I(Traspàs de competències, annex 1, 1.7). (Traspàs de c
- OG3. Impulsar iniciatives per donar visibilitat a les persones LGTBI tenint en compte la perspectiva feminista interseccional sobre la DSFG.
- OG4. Fomentar el bon tracte i garantir la no discriminació per raó d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i diversitat familiar o corporal a Formentera.

EIX 3. De mecanismes per fer efectiva l'erradicació de qualsevol tipus d'LGTBI-fòbia i per fomentar el coneixement de les seves causes i conseqüències.

Aquest Eix, genera el OE3 i compleix el següents Objectius Generals:

- OG1. Portar a terme recerques per identificar les causes i conseqüències de l'LGTBI-fòbia realitzada des d'un enfocament feminista i interseccional i amb metodologies participatives.
- OG2. Sensibilitzar des d'una perspectiva crítica amb la cisheteronormativitat per afavorir la desnormalització de l'LGTBI-fòbia i fomentar un canvi de mirada vers la DSFG (Traspàs de competències, annex 1, 1.7).
- OG3. Realitzar accions de prevenció de l'LGTBI-fòbia des d'una perspectiva feminista i interseccional adreçades a la ciutadania general per tal de col·laborar en l'erradicació de l'LGTBI-fòbia.
- OG4. Afavorir la divulgació de l'existència i el tractament no discriminatori i des d'una perspectiva feminista i interseccional de la DSFG.

EIX 4. De mesures transversals i accions positives en polítiques sectorials a favor del col·lectiu LGTBI.

Aquest Eix, genera el OE4 i compleix el següents Objectius Generals:

- OG1. Consolidar els processos de transversalització de les polítiques per a la DSFG als diferents àmbits sensibles que marca la Llei 2016.
- OG2. Coordinar i executar accions positives i estratègies en matèria de DSFG des d'una perspectiva feminista interseccional, en polítiques sectorials.
- OG3. Impulsar iniciatives de visibilitat de la DSFG, especialment les persones travessades per altres eixos de desigualtat social

EIX 5. De justícia i reparació en memòria històrica i democràtica LGTBI.

Aquest Eix, genera el OE5 i compleix el següents Objectius Generals:

- OG1. Fomentar la recuperació, l'arxiu i la visibilitat de la memòria històrica i democràtica del col·lectiu LGTBI des d'una perspectiva feminista interseccional.
- OG2. Impulsar accions per construir la memòria històrica del col·lectiu LGTBI des d'una perspectiva feminista interseccional.

Atès a aquests eixos i objectius, a l'apartat 5.4 del document del Pla, es troben els seus corresponents objectius específics i un total de 199 accions proposades, indicadors i àrees responsables.

COORDINACIÓ, SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Per a la implantació progressiva del Pla d'acció que es presenta, el seu lideratge i coordinació, seguiment i avaluació, és necessari que es creïn diferents instàncies de coordinació i figures clau al CIF. Totes elles emmarcades en la Comissió de Coordinació, Seguiment i Avaluació del Pla per a la DSFG de Formentera.

Aquest és l'òrgan des del qual es vetllarà per a la correcta i efectiva consecució de les cinc línies estratègiques que es proposen, amb els seus respectius objectius i plans de treball que hi estan associats.

La Comissió de Coordinació es configura idealment amb tres subcomissions: la política, la tècnica i la ciutadana. Aquestes subcomissions, coordinades entre elles a l'espai de la Comissió, comptaran amb membres de cada conselleria i departament que hi participaran de forma continuada i constant.

A la subcomissió política és necessària la participació de les conselleres i consellers de tots els departaments del CIF o bé de persones representants d'aquests càrrecs electes. Aquesta subcomissió garantirà el compromís polític, el suport institucional i la dotació pressupostària per a la correcta i eficaç implementació de la Llei 8/2016 mitjançant la progressiva implantació del pla, d'acord amb el que s'ha treballat als grups de treball realitzats durant el seu procés d'elaboració.

A la subcomissió tècnica hi participarà el personal que compti amb destinació de càrrega horària escollit pels càrrecs polítics, i seran els encarregats de crear les taules de coordinació específiques que vetllaran per a la transversalització de la perspectiva feminista interseccional de la DSFG a tot el CIF. Aquestes taules de coordinació es crearan a partir de les accions transversals permanents i puntuals que es plantegen al Pla d'acció, per un costat, i per l'altra, respondran a necessitats específiques que vagin sorgint en el seu període d'execució. El SAI serà qui lideri aquesta subcomissió juntament amb el personal tècnic d'Igualtat.

La subcomissió ciutadana està formada per persones vinculades al teixit associatiu, als diferents àmbits comunitaris i als moviments socials. És necessari que aquesta subcomissió compti amb heterogeneïtat interna, amb la qual cosa, no es tracta d'un espai compost únicament per activistes o ciutadania que pertany al col·lectiu LGTBI, sinó de persones vinculades a àmbits com entitats de famílies, de joves, el teixit empresarial, entitats o grups de persones migrants, associacions de veïns i veïnes, entitats culturals i de lleure, entitats esportives, etc.

Des de la subcomissió tècnica i política es portarà a terme el seguiment de la implementació del Pla, i es crearan els indicadors de procés necessaris perquè sigui possible. Aquests indicadors estaran lligats als objectius específics, accions i indicadors de resultats d'aquestes que el Pla estableix. A les reunions de la Comissió Coordinadora es vetllarà perquè es realitzi aquest seguiment, i es revisaran tres informes de seguiment cada any, elaborats per la subcomissió tècnica i validats per la subcomissió política.

L'avaluació del Pla és una de les funcions més importants que es portarà a terme tant des de la Comissió de Coordinació, com des de les diferents subcomissions i, perquè sigui possible, requereix mecanismes específics. Per establir les mesures i mecanismes necessaris per a portar-la a terme és imprescindible entendre els principis epistemològics orientadors que regeixen el Pla d'acció.

Llavors, per dur a terme aquesta funció, des de la Comissió de Coordinació i la subcomissió tècnica, preferiblement en una taula de coordinació, es crearà el sistema d'avaluació que utilitzarà els indicadors de resultats i de procés amb els quals compta el present Pla d'acció. Al mateix temps, s'utilitzaran els terminis i la prioritització marcats al Pla per establir la periodicitat del sistema d'avaluació.

Així, l'avaluació ens permetrà conèixer el grau d'impacte de les polítiques per a la DSFG engegades i, alhora, el nivell d'assoliment dels objectius del Pla d'acció que aquí es presenta. S'hauran de tenir en compte també les situacions i necessitats no previstes per avaluar les potencialitats i dificultats de les accions engegades i del territori.

Formentera, 22 de maig de 2023

La presidenta
Ana Juan Torres

